

IZHAJA VSAK DAN

Indi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Ponedeljni štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih štabakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. oemrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON 31. 11-57.

Obstrukcionisti so popustili.

Delegati so že prišli v London.

Obstruirati ne kaže več.

DUNAJ 13. (Izv.) Davi ob 7. ko je češki poslanec Hübschmann govoril celo noč, je vlada premagala obstrukcijo. Predlogo o vojni dajatvah so stavili na dnevni red jutrišnje plenarne seje poslanske zbornice.

Obstrukcija je bila prešlaba, da bi preprečila zakon, a dovolj močna je bila, da je zbrala vse glasove, ki so proti zakonu in je tako dosegla moralen uspeh. Od nadaljnje taktike čeških narodnih socialcev pa sedaj zavisi, kaka bode usoda predloge v parlamentu. Za slučaj, da bi hoteli v parlamentu hrupno obstruirati, bode vlada zbornico zatvorila, poslance razpustila in uvedla § 14.

Slaba bi bila taktika, če bi po moralni zmagi kdo hotel onemogočiti parlament, in izročiti avstrijske narode, izlasti pa Slovane, vladi, ki bi ravnala z njimi po svoje brez nadzorstva. Tega se zavedajo češki narodni socialci. Tudi slovenska obstrukcija v proračunskem odseku pojenjuje.

Službena pragmatika je zasigurana.

V proračunskem odseku so danes govorili kar štirje ministri, da se je že za šalo govorilo, da je vlada začela s svojimi ministri obstruirati. Govori se, da bi morala biti službena pragmatika do božiča obravnana, vendar pa še ne bode dobila zakonske moči 1. januarja, kakor je bilo namenovano, ker mora vlada prej dobiti nove davke. Toliko pa je gotovo, da se na njo ne bode več pozabilo.

Odsek državnih uslužbencev je debatiral o zakonu in jutri se bode glasovalo. — Stranke večine so pripravljene sprejeti pragmatiko, kakor je prišla iz gosposke zbornice.

Delo v plenumu.

Plenarna seja zbornice je malo nudila. Sprejela je kontingent rekrutov in je začela z razpravo o zakonu glede dobavljanja konj. Jutri bo to delo končano, razprava o zakonu glede vojnih dajatvah pa se prične šele v torek. Razven tega zakona se še bo uredil proračunski provizorij, nato se bo obstoječi poslovni red podaljšal za 6 mesecev in končno hočejo sprejeti službeno pragmatiko en bloc.

Če se bo položaj v zbornici za stalno izboljšal, se bo videlo v torek.

Delegati so že v Londonu.

LONDON 13. (Izv.) Danes so prispeli delegati vseh zveznih držav sem. Tu so došli burno pozdravili tukaj bivačji balkanski Slovani.

Mirovna pogajanja.

LONDON 13. (Izv.) V ponedeljek bode otvoril sir Grey pogajanja za mir, ki bodo pa takoj zopet odložena do ponedeljka, da se imajo udeležniki čas pripraviti.

Balkanska zveza ne popusti.

LONDON 13. (Izv.) „Times“ imajo iz Sofije poročilo: Iz nemškega vira izhajajoče vest, glasom katere bi bila Bolgarija pripravljena pustiti Drinopolje v turških rokah, bolgarska vlada odločno zanika. Nasprotno,

delegatom je bilo pred odhodom strogo naročeno, da je predaja Drinopolja, Skadra in Janine pogoj za mir. — Bolgari hočejo, da teče nova meja od Rodosta do Midije.

Srbi za mednarodni Solun.

BUDIMPEŠTA 13. (Izv.) Listi javljajo iz Belegrada, da bodo srbski delegati stavili v Londonu predlog, da se naj Solun internacionalizira in pride pod angleško pokroviteljstvo.

Francoski predlog pri konferenci.

PARIZ 13. (Izv.) Londonski poslanik Cambon, ki se bode udeležil londonske konference, bode tudi postavil vprašanje glede svobodnega prevoza skozi Dardanele, zahteval, da postane Solun mednarodni in predlagal da se izgradi solunsko pristanišče.

Rumuna pri konferenci ne bo.

BEROLIN 13. (Izv.) Dočim nobena veselila noče privoliti, da bi se udeležili konference tudi zastopnik Rumunije, ker bi potem to zahtevala za vsaka vlada, je Nemčija tej ideji zelo naklonjena.

Grško-turški boji se še vrše.

ATENE 13. (Kor.) General Zapunzaki javlja uradno iz Pehtepigadije, da je včeraj pričel na celi črti z ofenzivo proti sovražnikom četam. Boj se je vršil celi dan. Danes so Grki pod vrhovnim poveljstvom Zapunzakisovim zasedli postojanke pri Bizaniji, ki so jih bili prej zavzeli Turki. Sovražniki so pustili na mestu tri brzostrelne topove in mnogo vojne municije.

Srbske priprave se potrjujejo.

BELGRAD 13. (Izv.) Tukaj se mrzličasto pripravljajo. Včeraj in danes prihajajo vlaki z vojaštvom. V trdnjavi je že 80 topov. Vojni minister se je včeraj dolgo posvečeval s kraljem. Temu posvetovanju prisojajo velik pomen.

Ruska mobilizacija.

BEROLIN 13. (Izv.) „Voss. Z.“ poroča iz Petrograda, da se ne mobilizira samo na jugozapadu Rusije, nego tudi v Petrogradu.

Rumunija pod ruskim vplivom.

KOLIN/R. 13. (Izv.) „Köln. Z.“ poroča iz Sofije, da se bode rumunska politika popolnoma preokrenila, ker dobiva Petrograd čez Bukarešt vedno več upliva.

Boj med turško in grško floto.

CARIGRAD 13. (Izv.) Radijogram zahtuje, da se je pričel boj med turško in grško floto v zalivu Xeros. — Dve turški torpedovki, ki ste bili včeraj izšli iz Dardanel, ste presenetili grško torpedovko, ki ste jo ujeli.

Rumunija je na oprezu.

BUKAREŠT 13. (Rum. tel. ag.) Pri seji senata je izpregovoril novo izvoljeni predsednik Cantacuzene in je rekel nad drugim: Da si zagisuramo mirno bodočnost, je treba, da vzdržimo ravnovesje med državami na istoku in da dobe naši bratje v Macedoniji svobodo. Gledamo zaupno in hladno-krvno v bodočnost, s prepričanjem, da nas bode prvi znak nevarnosti napotil k obrambi časti in dostojanstva domovine.

stereotipni nagovor: „Excellentissime baro bane et incliti status et ordines!“

In podkapitan je izpregovoril v resnici, toda namesto latinskega nagovora je dejal: „Svijetli bane i slavni uzmožni staleži i redovi!“

Vse v dvorani je ostrmel, kakor da ni nihče niti mislil, da izpregovori podkapitan svoj nastopni govor. Sam Ivan Kotromanić je kar očaran gledal generala. A ta je začel svoj govor — hrvatski.

Se nikdar se ni oglašila hrvatska beseda v hrvatski zbornici — celo stene same in po njih obešene slike kraljev in kraljic in krila zastav kakor da so se začudena premaknile. General pa je govoril enako dalje v svoji krasni govornici kršne Like in vsaka beseda mu je odmevala ljubezni do naroda in domovine. Ko je minilo skupščino prvo začudenje, so ti glasovi materinske besede osvojili srce in dušo vsakogar. Starcem so potekle solze ginjenosti, mladina se je nemirno pomikala na svojih prostorih in je same razburjenosti in velike vznemirjenosti komaj še ostajala tiha. Ko je dokočal junauški general, si je cela skupščina dala duška v brezkončnih radostnih vzklikih, a Drašković in Kukuljević sta oba obenem

Srbska grozodejstva?

RIM 13. (Izv.) Dasi je Albanija torej svobodna, so Srbi vendar gospodarji Drača in okolice. Oni so obljubili varovati red in vzdrževati mir, a do sedaj bo že zagrešili skoro 750 slučajev nasilstva. Morili so žene in deco, požigali hiše in oropali so, kar so mogli. (?)

Bistvo rusko-kitajskih diferenc.

DUNAJ 13. (Izv.) Glede diferenc med Rusijo in Kijom mislijo, da so jim vzrok ruske pogodbe z mongolskimi knezi. Splošno je pa prepričanje, da ne pride do vojne, ker Kina ni pripravljena.

Konzul Edl je že na Dunaju.

DUNAJ 13. (Kor.) Avstro-ogrski konzul Edl je prišel iz Belegrada na Dunaj in se je napravil v ministerstvo za zunanje zadeve, da tam poroča o zadevah avstrijskih konzulov.

Konzul Edl in srbske oblasti.

DUNAJ 13. (Izv.) Konzul Edl, ki se je že vrnil na Dunaj, je izjavil, da so mu srbske oblasti šle povsod ljubezljivo na roko.

Trpljenje konzula Prochazke.

BELGRAD 13. (Izv.) Konzulu Edlu prideljeni srbski uradnik Rakić pripoveduje, da so avstrijski listi Prochazkovo afero strašno napihili. Res je sicer, da so se srbske vojne oblasti nekoliko zagrešile proti konzulu, ali vlada je napravila kmalu red.

Auffenberg in Schemua odlikovana.

DUNAJ 13. (Izv.) Cesar je podelil Auffenbergu in Schemui red železne krone prvega reda.

Italijani so ogorčeni radi Conrada.

RIM 13. (Izv.) Italijanskega tiska se loteva radi imenovanja Conrada šefom generalnega štaba čedalje večje razburjenje. Resni krogi poudarjajo, da je Conrad vedno bil za protitalijansko politiko. Tako je hotel pred izbruhom balkanske vojne, da bi Avstrija zasedla Drač in Valono in si tako zagotovila Albanijo. Tudi konservativni listi napadajo Avstrijo.

Za božičnico pomorščakom.

DUNAJ 13. (Kor.) Avstrijsko pomorsko društvo objavlja proglas in poziv, da bi se darovalo za božično možno avstro-ogrsko vojne mornarice. Knežinja Hohenberg je prevzela pokroviteljstvo. Pomorsko društvo je darovalo iz svojih sredstev 25 000 K. Pristaniščni admiralat v Pulji prejema edini prispevke.

Italijani in njihova univerza.

DUNAJ 13. (Izv.) Oba italijanska kluba sta imela danes skupno sejo in sta se bavila z univerzitetnim vraščanjem. Italijani pozivajo vlado in stranke večine, da se naj glede italijanske univerze tako požurijo, kakor so se sedaj s svojimi predlogami, da se polzku zopet ne bode izjalovil.

Za rusinsko univerzo.

DUNAJ 13. (Izv.) Danes se je vršilo zborovanje poljskega kluba in rusinske zveze glede rusinske univerze. Udeležila sta se ga tudi minister Hussarek in Dlugosz.

Železniška nesreča v Bosni.

SARAJEVO 13. (Kor.) Komuniké železniškega ravnateljstva javlja, da je včeraj pri Doboju sešlo s tira 6 vagonov. Eden potnik

in dva uslužbenca sta bila lahko ranjena, kurjač pa težko.

Avstrijski prestolonaslednik pri

Luitpoldovem pogrebu.

DUNAJ 13. (Kor.) Pri pogrebnih svečanostih za regentom bavarskim, princem Luitpoldom, bode zastopal cesarja prestolonaslednik Franjo Ferdinand.

Kako Nemci lažejo!

BELGRAD 13. (Srbsko uradno.) Interview, ki ga je objavila „Leipziger Zeitung“, kot bi ga bil imel minister Pašić z njenim korespondentom, je od prve do zadnje besede izmišljen.

Telovo leta 1903 se ponovi?

BELGRAD 13. (Izv.) Na vrata kraljevega konaka so pribili proglas, s katerim pozivajo kralja Petra, da naj osvobodil z orožjem brate onostran Donave in Save, ali pa naj se umakne bolj pogumnemu možu. Tudi kralj sam je prejel tak proglas, ki ga je podpisalo mnogo oficirjev. (?)

Francoske izgube v Maroku.

PARIZ 13. (Izv.) Za Maroko Francozi niso trošili samo denarja nego so prelili tudi mnogo krvi. Da so si izvojevali pokroviteljstvo nad Marokom so se morali 47krat bojevati. Po uradni statistiki so v 21 mesecih izgubili 1234 mrtvih, med temi 51 oficirjev in imeli 7412 ranjencev, med temi 220 oficirjev.

Straža je ustrelila stražo.

BUDIMPEŠTA 13. (Izv.) Iz Temešvara se javlja, da je artilerijski vojak, ki je stal za stražo pri neki smodnišnici, ustrelil po pomoti na nekega vojaka, ki se je v temi približal. Klicel je trikrat „Kdo tam“, ali ker se prišlec ni oglašil, ga je ustrelil. Pozneje so našli, da je ustreljenec vojak po imenu Vinček, ki je bil za stražo pri nekem drugem objektu.

Od česa je odvisna vojna?

Bellgrad 10/12/1912.

Neki list je jako dobro pripomnil, da se ves avstrijsko-srbski problem — kakor stoji danes — steka v vprašanje: ali naj pride Srbija pod policijsko nadzorstvo, ali pa naj ostane svobodna in neodvisna? To mišljenje odmeva iz vsega pisanja vodilnega dunajskega in budimpeštanskega novinstva.

Glasom dunajskih novin zahteva Avstrija, da mora dati Srbija trdnih garancij, da ne bo nikdar vznemirjala in ogroževala monarhije. Ali vprašati se moramo, kako naj da kaka država take garancije, ki so nezasišane v mednarodnem pravu, torej absurde? Take garancije bi pomenjale omejevanje svobode gibanja, kakor se dela n. pr. s sumljivimi subjekti, ki jih stavišjo pod policijsko nadzorstvo. V ta namen je imel poprej Novopazarski sandžak prepričati komunikacijo med Črnogoro in Srbijo, kasneje naj bi služila v to nemožnost za Srbijo, da bi svoj izvoz dirigirala mimo teritorija avstrijske monarhije, danes pa naj Albanija zabranjuje Srbiji dohod do morja. Torej za eno besedo: politika policijskega nadzorstva!

Čemu se velika monarhija toliko bolj male Srbije? Iz jako enostavnega razloga: Ker je Srbija nacionalna in demokra-

Sedaj ti pa nekaj povem. Tudi ti moraš v Požun na savor. Ne — ne, nikar ne govori nič. Poslušaj starca. Potrebno je, da nas je čim več. Končno morate vi mladiki braniti nas starce proti besnilu nasprotnikov — je dodal grof polušaljivo in poluresno. — Torej ubogaj. Jaz sem že govoril in delal zate v tem oziru. Uđova grofica Gernage, tvoja sosedka, ti da pooblastilo, da poldeš kot njen zastopnik. Ali si slišal?

— Hvala, illustrissime domine, vendar pa mi ni prav prijetno, ker si moram gospodarstvo nekoliko urediti in odpreti odvetniško pisarno.

— Pusti to očetu. Tebe potrebujemo drugod.

— Dobro, illustrissime, toda ravno za narodno stvar bo tudi bolje, če ostanem doma in delam.

— Ni res. Za ta posel imamo krasnih ljudi. Ti opraviš to tudi brez tebe. Narod buditi morejo tudi oni, toda v savor morajo priti taki, kakor si ti. Delo si moramo porazdeliti. Glej ga, glej! — Poskrbim zanj, da postane član magnatske zbornice, on se pa še kuja. Če boš dolgo delal komedije, te vzamem še za svojega jurata. Potem moraš.

Dalje.)

PODLISTEK.

Osvit.

Episal Ksaver Šander GJaleki. — Prevel A. E.

Kraljevinska skupščina se je začela z banovim govorom, ki je tudi ves dihal ljubezno do domovine in za njene samosvoje posebne pravice. Ko je končal svoj govor, je imenoval ban po svoji pravici za podkapitana kraljevine navzočega generala Jurija Rukavino Vidovgradskega.

Lep, visok človek, plavolas, ličanske krvi, je vstal in takoj prisegel stanovom in redovom v roke zagrebškega škofa, kakor je bilo prepisano.

Blizu njega je stal Janko Drašković in je z očetovsko ljubezljivo gledal junaško postavu podkapitana, s slastjo poslušajoč njegov odločni, krepki izgovor. Ko je bil končan čin zaprisege, se je primeknil stari grof nekoliko bliže k Rukavini. Po licu mu je plaval čuden, polusmehljajoč se izraz, ko je upiral oči v podkapitana, kakor da ga izpodbuja in osrčuje. Podkapitan je moral izpregovoriti. Vsi so že čakali, da zasliši

Danes ob 9 zvečer priredijo pevke pevskega društva „Trst“

Plesni venček

v dvorani „Trg. izobr. društva“, ulica S. Francesco 2. Vstop prost.

tična država — in danes bolj, nego pod Obrenovič — **dočim je avstrijska monarhija država, ki misli, da je nje rezon, da pobija, ali vsaj oslablja nacionalizem na vseh črtah, ker v njega afirmiranju in konsekvencnem izvajanju vidi negacijo svojega obstanka!**

Na tem stališču je oficijelna monarhija. Ali tudi v Avstriji je že od davnej velikih umov, ki vse drugače definirajo rezon njene obstanka in ki trdijo, da bi morala monarhija **ravno v tem iskati velike sile in v ta namen braniti male narode!** Ali oni veliki umi stavljajo kakor pogoj, da vlada Avstrije bodi moderna, da bi narodi videli v njej svojo rešitev: da so torej ravnopravni in svobodni! Vodilni krogi monarhije pa mislijo drugače: menijo, da njihova naloga je, da drže narode na uzdi, in v ta namen da bodi država — policija narodov. Politijski ali modernodemokratski ustroj avstrijske države: to je v resnici jedro problema podonavske monarhije.

Vzlic tolikim razočaranjem in nevspehom se vodilni krogi monarhije še niso odločili, da bi celokupno politiko države postavili na moderno bazo. A sedaj, ravno sedaj, ko se ustvarja novi red na Balkanu, ko se na Balkanu rešujejo stvari na principu nacionalnem — istotako, kakor so se pred pol stoletjem reševale stvari v Lombardiji in Nemčiji na škodo monarhije — je tudi danes, ko na mesto Turčije stopa ves Balkan, ki s svojo zvezo reprezentira princip demokratizma in nacionalizma, ko je ta princip delat čudeže vsehov: istotako je danes najhujše vodilnim krogom monarhije, ker občutijo, da je prišel čas končne odločitve, ki se jej ni možno izogniti z avstrijskim „fortwurstlovanjem“, tem rodnim bratom turške zanikrosti. Radi tega vlada tolika uverjenost na Dunaju in v Budimpešti, ki kompromituje ugled te velevalisti.

Vprašanje vojne ali miru — in to ne samo med monarhijo in Srbijo, ampak vojne ali miru v vsej Evropi — je odvisno danes od tega, kaka bo odločitev vodilnih krogov na Dunaju! Nervoznost je umiljiva, ker vsak človek, ako je postavljen pred neposredno odločitev, pokazuje posebne znake nerazumevanja in razdraženosti. Ali v igri so tu velika vprašanja bodočnosti; za to treba, da bodi odločitev ne le brza, ampak tudi čim treznejša in čim manj konservativna. Ako se monarhija odloči za to, da iz te krize izide z uveljavljenjem bistvenih in vsestranskih reform, da postane to, kar jedino more biti v današnjih časih — država, ki pospešuje in ščiti veliko število ravnopravnih in zadovoljnih malih narodov, katerih interes je, da je ta država v veliki politiki nevtralna in da živi v dobrih odnosih s sosednjimi istoplemenitimi narodov — ako se odloči za to, potem se pripravi taka mednarodna situacija, da ostale velesile, tudi ko bi hotele obračunati sedaj med seboj, ne bodo mogle tega! Potem bo mir v monarhiji in na Balkanu, prijateljstvo in vzajemno zainteresovanje med njo in Balkanom. Potem bodo mogle tudi sedanje izjemne vojne odredbe imeti svoj notranjepolitiški smisel. Kajti jasno je vsakomur, da se taka reorganizacija monarhije ne da izvesti parlamentarnim in ustavnim putem sporazuma med narodi, ampak jedino le z velikim aktom odzgoraj, velikim oktrojem ob asistenci sile in vojne diktature. Ako pa mislijo vodilni krogi izogniti se temu z vnanjimi komplikacijami, potem je neizogibna katastrofa za — mir!

Vse to vedo dobro informirani krogi na Balkanu in izven njega. In to tolmači njihovo mirno in vstrpno vedenje, ki kontrastuje z nervoznostjo v dunajskih in budimpeštanskih listih.

Morda odločitev še ni pala, da si je informacij, glasom katerih je odločitev pala že pred dvema tedni. Morda po potovanju prestolonaslednika v Berlin. Morda pa čakajo na uspeh diplomatske igre v Evropi, pak da se pripravljajo za vse eventualnosti. Verjetno je, da je vprašanje odloženo, dokler se ne razčisti splošna situacija. Tu pri nas slede dogodkom bolj z interesom, nego s strahom, ker imajo razlogov, da se v obeh slučajih — bodi odločitev taka ali taka — nadejajo obrata na bolje in znosljivejših odnosov za svoj razvoj. M. M.

Domače vesti.

Nemci in jugoslovanski patriotizem. „Slovenec“ je gnastopno in povsem veljavno označil sedanji nemški patriotizem in naše veleizdajstvo: Nedvomno velik uspeh balkanske vojne je, da je razglasila strupeno sovraštvo nemštva, posebno avstrijskega nemštva do jugoslovanske splošno. Kakor je skoro vsa nemška žurnalistika ob izbruhu vojne za plemenito in vzvišeno idejo, za katero so šle junaške armade v boj proti svojemu političnemu ubijalcu in skrncu, imela le zaničevanje in celo psovanje tako se sedaj ta družba, ko jo je vojna zgodovina postavila na sramotni kamen, danes zaletava

v nas avstrijske jugoslovane, podtikajoč našim srčnim čutilom ob sijajnih zmagah naših bratov nič manj kot veleizdajstvo. Treba je enkrat izpregovoriti odločno besedo! Ali sme res tradicionalno zvestobo Slovencev in Hrvatov do Habsburga, ki jo enoglasno priznavajo, opljuvati že vsak teutonski nacionalist ali pa nemški burš? Bridka ironija je, da se drzne celo najhujša garibaldinska družba pod plaščem lojalnosti psovati — Hrvat, to težko preizkušeno stražo monarhije na jugu, kakor navadne izdajalce. Pa kaj hočemo izgubljati besede! Naša zvestoba je tako vzvišena, kri, s katero smo jo nešteto krat oškropili, tako sveta, da bi avstrijski jugoslovani omadeževali svoje junštvo, ko bi se glede tega prerekli z nizkotnim nemškim in drugim takim papirjem! Kar se pa tiče naše narodne zavesti in zgodovine, ne bomo poučevali turkofilske Nemce, ki ne morejo, oziroma nečejo razumeti, kaj da pomeni beseda Turke v naših srcih. So spomini na krvave čase, ki se vtiskajo v dušo celim rodovom in so tem silnejši, čim hujše in groznejše je bilo trpljenje. Nemci so si zapomnili do danes dobo Švedov in Francozov, neprimerno hujšega divjanja Turkov pa niso občutili razven epizode leta 1683. prav nič. Vsa grozna teža turških grozovitosti v Evropi je ležala na jugoslovanih. Poleg Hrvatov, ki so več nego 300 let morali odbijati najsilovitejše navale izlame na Avstrijo in Nemčijo ter v ta namen žrtvovali svoje življenje, premoženje in sploh ves kulturni napredek, so tudi slovensko zemljo nemalokrat teptala turška kopita in močila kri zaklanih sinov in hčera. Spomin na turške čase živi še pred našim narodom, je osvedečen v mnogih povestih, v narodnih pesmih in pravljicah. Usoda, ki smo jo tudi mi delili z našimi balkanskimi brati, nas je še bolj združila; odhod naše simpatije do njih; naša skromna pomoč ranjenecem; naše veselje vsled sijajnih zmag in tudi — ponos, da smo jugoslovani!

Zimski šport v Bohinju: Prejeli smo sledečo brzojavko: **Bohinjska Bistrica**, dne 13. ob 445 pop.: Krasno zimsko vreme za sanke in smuči v Bohinju. — Deželna zveza za turistični promet.

Likvidacija Trgovsko-obrtne zadruge v Gorici. Zanimanje in želja ljudstva za mirno likvidacijo imenovanega zavoda postaja od dne do dne večja, tako, da je pri sedanjih ustrajnosti likvidacijskega odbora in vsestranski predvidnosti članov, kakor tudi treznomislečnih rodoljubov, že danes skoro sigurno odstranjena velika konkurnca nevarnost. Ljudstvo je začelo uvidevati, da se ložje prenaša malo, nego pa veliko večjo nesrečo. Likvidacijski odbor prireja po deželi sestanke v svrhu nabiranja prispevkov, katerih se člani T. o. z. (z malimi izjemami) udeležujejo in po možnosti prispevajo potom podpisov tozade njih izjav.

Za prihodnjo nedeljo 15. t. m., je napovedan v Sežani sestanek tamošnjih članov v prostorih G. Stofe. Želeli je, da se tega sestanka udeleže vsi člani Sežanske okolice in s tem omogočijo težavno delo likvidacijskemu odboru in hitro rešitev te vevlačne akcije. Tembolj je opravičena želja za vsestransko in hitro pomoč, ker vsako zavlačevanje otežuje poslovanje in povzroča članom nepotrebne stroške.

Časi so resni. Gre skoro za bitli ali ne bitli! Rešitev je možna le z združenimi močmi. Nikoli naj se ne pušča zavajati od strasti ali sovražstva, ker s tem bi si zadali sami sebi lahko tudi smrtni udarec.

Kaj sličnega, kakor se je pripetilo T. o. z., se more dogoditi v današnji dobi lahko čez noč tudi najmočnejšemu slovenskemu denarnemu zavodu, — en naval na vloge in katastrofa je tu. Tudi drugod so izgube, ki bi se morda še občutnejše pokazale. Ta migljaj naj služi onim, ki se jim v trenutku še dobro godi, ki pa ne pomislijo, da nismo tu samo za dajanja in da prenapet vijak lahko — poči.

C. k. pupilarni urad. Pišejo nam: Poznanih nam je več slučajev, ko so varuhi, oziroma sovaruhi prejele lažne pozive, dasi so že večkrat reagirali proti pošiljanju pozivov v lažnem jeziku.

Kakor se vidi, je gospoda v pupilarnih uradih zelo naklonjena našemu jeziku! Mi smo že večkrat tožili na tem mestu in pozivali omenjene oblasti, naj ne uganjajo politike tam, kjer imajo državljanj večnoma le sitnosti, pota in stroške!

Kakor se vidi, ne pomagajo niti pritožbe! Bo treba, da gospodstvo posvetimo na drugačen način!

Sodno osobje smatra vse one, ki zahtevajo, naj se žnjiml občuje ali dopisuje v slovenskem jeziku — za prenapeteže, ki delajo politiko tudi tam, kjer politika nima ali bi vsaj ne imela obstajati!!! Torej — ne uradniki in sodniki, ampak stranke so one, ki uganjajo politiko po c. kr. uradih! Tako tolačiljo nepolitična c. kr. oblastva to zadevo!

To pojasnilo sem Vam napisal zato, da se Slovenci do vesti, ko imajo posla v c. kr. uradih, da se jim ne bo očitalo, da vganjajo — politiko!

Oja c. kr. oblastva, ki imajo na tablicah napisane one predrzneže, ki zahtevajo

slovenske tiskovine, prosim, naj te dokumente enakopravnosti tržaških Slovencev spravijo v kak kotiček, da jih ne bodo moglo videti stranke; ker je nevarno, da se jim taka bolezen — razširi!!! Sovaruh.

O vojnih demonstracijah nemško-nacionalnih dijakov piše Danzerjeva „Arme-Zeitung“:

„Nemško-nacionalni dijaki na Dunaju demonstrirajo za vojno. Pozdravljeni! Vaša mladostna sila se je naveličala praznega popivanja in menzur z njihovim svečanim šopirjem ter Vas sili k resnim ciljem. Ali, gospoda moja, proti Slovanom ne pojdemo. Mi se borimo ramo ob ramo s Slovani. Slovani so naši bratje in nam ne treba še le kakega pobratenja. Narodi izhajajo medsebojno, le voditeljem nudi narodni boj preizdatno polje, da bi se hoteli prenapro odrediti sporom v lastnem taboru. Nemščina je naš službeni jezik, tehnično sredstvo za sporazumljanje — ali nič drugega. Nam so vojaki vseh narodov jednako dobro došli in mi smo se naučili občeati z njimi v materinem jeziku. Tako smo izgled, po katerem naj bi se organizirala država: vsak narod naj živi narodno, kolikor mu srce želi! In ker se ne treba nobenih bat, da bi jo kakor sibi odpirali v njenem razvoju, ne more delati nobenih težav tehnični problem medsebojnega sporazumljanja.“

Lepo besedo je izpregovorilo vojaško glasilo. Ali ta beseda vzbuja v nas grenka čustva. Trpke reminiscence in čustva se vzbujajo v nas in pred nas stopa resnica, da postopanje onih krogov, v katerih imenu piše ta list, ni bilo vselej tako, da bi bilo v soglasju s to besedo. Kdor pozna zgodovino notranje političnega življenja v naši državi, ve, da so ravno ti krogi prepogosto zastavljali svoj vpliv v to, da se ohranjalo razmere, ob katerih slovanski narodi te države ne morejo živeti svojega narodnega življenja, kakor jim srce želi. Ni nam možno, ubrati se jim rekriminacij. Tem nujeje prosimo „Arme-Zeitung“, naj v imenu pravičnosti tudi za te narode in v interesu države zastavlja svoj vpliv, da bodo oni krogi odslej z vsem svojem postopanjem krogsepevali sporazumljanje, o katerem govori Arme-Zeitung“, da si ga žele vsi narodi, tako, da bodo narodi te države živeli drug poleg drugega kakor enakopravni, enakovredni in enako spoštovani v vsem javnem življenju in tudi — v vojski!

Plesni venček prirede pevke pevskega društva „Trst“ danes 14. t. m. v dvorani „Trg. izobr. društva“, ulica sv. Frančiška 2. l. Začetek ob 9 zvečer, konec ob 4 zjutraj.

Na sporedu je kotiljon, vijolični valček, kvadrilja itd. Vstopnina prosta, radodarnosti se ne stavijo meje.

Bombardiranje albanskega obrežja. Zvečer je krožila po mestu vest, da bombardirajo avstrijske, nemške in italijanske vojne ladje srbske pozicije pri Draču. Pojasnila, došla s pristojnega mesta, odločno zanikajo te govorice, ki so nastale, ker je baje dobila Austro-Amerikana tozadeven markonigram.

Slovensko gledališče.

„DOBRI PRIJATELJI“

Veseloigra v štirih dejanjih. Francoski spisal Victorien Sardou.

Nekam čudno je res to prečistito naše gledališko občinstvo. Spominjamo se namreč, kako se je lani temeljito zabavljalo v vseh mogočih in nemogočih durih in molih, da naše gledališče ni vredno počenega groša, da je čisto navadna operetna šmira in nič drugega, ko vendar ni ne duha ne sluha o kakim pošteno prirejeni in uprizorjeni pošten drami ali veseloigri. Nimamo namena, da bi sedaj ali popoblaševali ali poslabševali laniško sezono, vendar pa mislimo, da smemo trditi z vso pravico, da letošnja naša drama daleč, daleč prekaša laniško, da smo imeli letos morda le z najrednejšimi izjemami naravnost izborna prirejena in uprizorjena drame in veseloigre, tako, da se naše gledališče lahko ponaša žnjimi, da — odkrito povedano — daleč prekašalo opereto, dasi ravno tudi ta razpolaga z izbornimi močmi. Naša letošnja drama je dobra, in ker je dobra, je naše občinstvo — slabo. So namreč ljudje, ki ne morejo živeti brez najneupravičenejšega zadiranja in godrnjanja proti gledališču, meneč celo, da sploh ne bi smeli dajati na našem odru nič drugega nego same — premijere. Bože moj — auch solche Käuze muss es geben!

Nijm se pač ne čudimo, čudimo pa se ostalemu, vsaj v besedah za vse lepo in dobro tako zavzetemu občinstvu, ki ga je menda vendar v Trstu nekoliko več nego kakih 200 oseb, da s tako brezprimerno vnuemo zanemarja naše gledališče, motajoč se raje po raznih plesnih vajah itd., kabareti, šantanih itd. itd., tam, kjer je menda doma prava — „umetnost“.

Pa naj nam le pride še kdo z očitani, da gledališče ne daje dovolj dobrega!

Kakor smo že rekli, so „Dobri prijatelji“ uspeli kar najbolje.

Ne pravimo morda, da bi ticala v teh

„Dobri prijatelji“ kaka bogzna kako velika misel, ne, celo precej vsakdanji so ti „dobri“ prijatelji in popolnoma nemodern nam je ta Sardou s svojo „kaznijo za greh“ — saj takega-le majhnega ljubimčkanja in zapeljivčkanja lepih, še mladih gospe po lepih, mladih, seveda samskih gospodih, naša moderna vendar ne smatra za greh — vendar pa je ta Sardou nedosegljiv mojster tehnike in njegovi zapleti in razpleti so zasnovani in izvedeni tako fino, da mu uspeh mora biti gotov, seveda če je prišlo dobro delo v roke tudi dobrim ljudem, čemur z ozirom na četrtkovo predstavo na našem odru pritrđimo lahko brez pridržka.

G. Toplak se je res vživel v ulogo vsestransko izkoriščenega prijatelja Caussadea in jo izvedel tudi v vsakem oziru izborno. Zlasti velja to za oni resni nastop pri koncu tretjega in v zadnjem dejanju. Imel je v g. c. l. Wintrovi (Cecilija) najboljšo solgaiko, ki je podala polagoma rastočo, a vendar prav pred izbruhom še pravočasno zaustavljeno in sicer nekoliko naslino, a vendar temeljito ozdravljivo strast vse hvalevredno. G. ca. Talerjeva je iz svoje male uloge Benjamine napravila vse, kar se da pač napraviti iz nje. G. a. liličeva je bila prav srčan paglavac Rafael, g. ca. Železnikova dobra hišna.

In potem cela vrsta onih „dobrih prijateljev“: Duval (g. lilič), ki je bil res nevaren tekmeč brezskrbno zaupljivemu Caussadu; Marécat (g. Rajner), sicer izborna, a nekoliko nedosleden v govoru — za Sardoujevo veseloigro bi bil morda tudi lahko nekoliko diskretnjši v predočevanju nočnih nadlog —; zakonska dvojica Vigneux (g. a. Dragutnovičeva in g. Šuman) oba v igri in maski prav dobra; Abdallah (g. Bole-slavski) pravi pravcati afrikanški zaderuh.

G. Dragutnovič je izvedel ulogo zdravnika Tholosana vseskozi dosledno svoji zamisli, zdel se nam je pa nekoliko preresen, predoktrinarjen, recimo tudi prestar, sicer pa čast mu.

Splošno je bila igra res izborno prirejena in le žal, da je bilo v dvorani le preveč prostora praznega. Upamo pa, da se to izpremeni v prihodnje, saj v resnici dobra stvar tudi zasluži priznanja, ki pa se kaže v gledališču vendar najbolje v obilnem posetu. V četrtek je bilo občinstvo z igro izredno zadovoljno in se je zabavalo kar najizborneje; upamo, da se bo prav enako tudi pri reprizi. r.

Jutri (v nedeljo) popoldne ob 330 se ponovi zadnjič po znižanih cenah Straussova opereta

„VALČKOV ČAR“.

Zvečer se na splošno zahtevo ponovi drama

„V NIŽAVI“.

ki je na premijeri dosegla naravnost sijajen uspeh. Kritika je bila polna največje hvale, tako, da je bilo vodstvo gledališča od mnogih strani naprošeno, naj skoro priredi večerno reprizo te sijajne in senzacionalne drame.

Tržaška mala kronika.

TRST, 13. decembra.

Tatvina. Težak pri trdki Friderik Petek, neki Vas, je včeraj popoldne peljal nekaj zabojev rožin v neko trgovino v ul. Valdirivo. Kar je opazil, da mu je zmanjkalo en zaboj z voza.

Vas se je nemudoma obrnil do prvega stražnika, ki je v par minutah izteknil tatavo trgovini Silvia Dali Osto v ul. Carradori, kamor je zanesel zaboj, hoteč ga spraviti v denar. Stražnik je tatavo aretiral. Bil je to brezposelni trgovski agent Anton Della Mauda iz Rovereta in piano v italijanski Furlaniji.

— Uslužbencu nekega denarnega zavoda, Ivanu Fossa, je nedko ukradel kolo vredno 300 K, ko je stopil za par minut v urad spedijske trdke „Adriatica“. Fossa je tatvino takoj naznanil policiji, ki je obvestila o njej v mestni zastavilnici stalno nameščene stražnika. In res je kmalu potem nekdo pripeljal zastavit kolo, ki je bilo Fossovo. Tat — brezposelni pomorski natakar Herman Stock je bil aretiran in se je izgovarjal, da mu je neki tujec izročil kolo, da ga zastavi.

Tat sukenj v luknji. Kontrolni nadzornik Titz je aretiral 24letnega Renata Schürerja, Tržačana, ki ga imajo za izvršitelja mnogoštevilnih tatvin sukenj, ki so se dogodile zadnje dni po raznih gostilnah in kavarnah.

Nesreča na ladji. V novi prosti lukl se je zgodila na tamkaj zasidranem Lloy-dovem parniku „Austria“ velika nesreča. Težaka Petra Hervatina, starega 29 let, ki je bil na krovu, je zadela veriga dvigala in mu razbila črepijo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

Z Jesenic do Trsta pod vozom. Na tržaškem državnem kolodvoru so sredi aretirali 25letnega kovača Valterja Maroschija, rodod iz B-rollna, ki je na Jesenicah zlezal pod železniški tovorni voz, se tamkaj spravil nekam na os ali zavoro in se tako pripeljal v Trst, ker ni imel denarja za vožnjo.

Just Maurič, Trst, ulica dell' Istria šte. 14, trgovino jestvin in kolonijalnega blaga.

Pravi čudež je bil, da je došel v Trst, da ni po poti omahnil in prišel pod kolesa.

Po dolgem času. Bilo je meseca aprila lanskega leta, ko je prišla neka Adela Urban, stara 54 let, Tržačanka k Mariji Prosichevi, stanujoči na trgu Leonardo da Vinci št. 4, vprašati, ali ima morda na prodaj kaj obleke, ki je ne rabi. Ko je šla Prosicheva iskat obleke, je Urbanova zmanila z mize škrinjico z raznimi dragocenostmi in izginila. Včeraj, po preteku enega leta in 8 mesecev, pa so zasačili Urbanovo v ulici Sporcavilla št. 6 in jo aretirali.

Prav tako je bila aretirana 30letna Marija Korošec, ki je svojčas služila pri Mariji Weissovi v ul. Cecilia št. 7, ukradla svoj gospodinj raznih dragocenosti in obleke v vrednosti K 270. Koroščevo so zasedili v Rojanu. Aretiranka je priznala svojo krivdo.

Pri delu sta se stopla. 25letni podajač Mihael Razo iz Barlette in Vittorio Lorusso, ki sta delala pri neki novi stavbi v ul. Lazzaretto vecchio, dasiravno sta oba dobra prijatelja — renjika. Razo je končno udaril Lorusso po licu in je bil zato tudi aretiran.

Porotno sodišče.

Predseduje dež. sod. svetnik dr. Stegu, prisednika dež. sod. svetnik Pacher in sodnik dr. Spongia; zapisnikar dr. Irgolič; dr. pravdnik dr. Zumin; branitelj dr. Mandić.

Obtoženec: Lovrenc Sancin, Josipov roj. 25. julija 1894. v Boljuncu, pristojen v Dolino, samec, ki je obtožen

zavratnega umora

Izvršenega dne 13. oktobra l. 1912. na Matiji Mavru v gostilni Ivana Kraljiča v Boljuncu, da je več osebami grozil s smrtjo, potem da je prizadel Ivanu Oto lahko telesno poškodbo in končno pa zaradi prestopka tatvine.

Izžrebani so bili sledeči porotniki: Bartelj Srečko, Candolini Hinko, Fischer Maks, Godnik Alojz, Kreševič Anton, Lampe Ant., Marinšek Fran, Miklavc Anton, Mrhar Jakob, Pirih Andrej, Sila Anton, Vučkovič Gjur.

Obravnava se vrši v slovenskem jeziku.

Obtožnica pripoveduje:

V nedeljo, dne 13. oktobra 1912, zvečer je bila gostilna Franca Ivana Kraljiča v Boljuncu polna pivcev; starejši možje so igrali na karte, mladeniči pa so veselo prepevali. Poleg drugih miz ob stenah je bila v kuhinji pripravljen tudi za goste po sredi dolga miza, ob kateri so sedeli boljunski mladeniči, med njimi tudi Lovro Sancin. Bili so veseli, toda močno vinjeni ni bil nobeden in tudi obdolženec ni bil opit. Pri bližnj ob 9 je pristopil sedaj pokojni Matija Maver ter prisedel k srednji mizi k svojim tovarišem; sedel je na koncu mize ravno nasproti obdolženca.

Tu je treba omeniti, da so bili boljunski mladeniči priredili dne 1. septembra t. l. običajen javni ples. Kakor je navada, se pobirajo za to prireditev prispevki 2 ali 3 K in sicer pri mladeničih, ki še niso prestopili 20 leta. Glavni prireditelj tega plesa je bil pok. Matija Maver in on je tudi pobiral prispevke. Ker je obdolženec svoj prispevek še dolgoval, vprašal ga je pok. Matija Maver kritičnega večera prijazno: „Kako naredimo tisto stvar“, nakar mu je obdolženec odvrnil doslovno: „Tinče, ne stoj ne motat nič, da kaj ne vlovijo.“ V istem hipu sta se tudi že pograbila in se začela ruvati in suvati ter s pestmi obdelavati. Tu je zaklical pok. Maver: „Lovro, ti imaš nož, dajva se s pestmi.“

Obdolženec je zavijtel v roki 30 cm dolg kuhinjski nož, katerega je, kakor sam pravi, pobral na stoliču blizu srednje mize, ter z besedami: „Glej ga!“ se zagnal proti pok. Mavru ter zamahnil proti njemu z nožem; Maver se je izognil udarcu, nož je pa zadel Ivana Oto, prizadejavši mu na zunanji srednji strani desnega stegna vbodnino lahke narave.

Drugi gostje, ki so videli resnost položaja, so posredovali in kak hip pozneje je nekdo obdolženca vrgel ob tla. Nož mu je padel iz rok in tam navzoči Miha Slavec je hotel nož pobrati, kar je pa opustil, ko mu je obdolženec zagrozil, naj nož pusti. Obdolženec je vstal, pobral nož ter zbežal skozi vrata, vodeča na trg. Matija Maver je istotako napravil par korakov proti vratom tam pa se ga je lotil Emil Žerjal, s katerim sta se začela suvati. Matija Maver je padel na tla. V istem trenutku je skočil nazaj v kuhinjo obdolženec ter vihteč v roki kuhinjski nož, planil k Maverju, ki se je z desno roko in z nogami opiral ob tla, ga zgrabil za lase, ga potlačil k tlom, a z desno roko mu zasadil nož vzdolj pod levo pazduho v prsa, potegnil nož iz rane ter zbežal. Matija Maver je bolešno zaklical: „Me je prebodel“ in napravil par korakov proti vratom; kri mu je šinila iz ust in nosa, zgrudil se je na tla ter izdihnil.

Sploh riše obtožnica obtoženca kot pretepača, ki je prav rad za vsako malenkost grozil drugim osebami s smrtjo, da jih bo ubil in da je posebno proti pok. Mavru gojil mržnjo, ker ga je ta parkrat nekoliko premikasil.

Obtoženec je priznal svoje dejanje, da je zabodel Mavra, vendar pa je izjavil, da ni imel namena umoriti ga. Na vprašanje

porotnika g. Bartija so obtoženec in nekateri prič potrdili, da je obtoženca vrgel v gostilni ob tla Maver in da je obtoženec nato hotel iz gostilne, boječ se česa hujega.

Večira prič je izpovedala za obtoženca neugodno, zlasti oni, katerim je grozil. Obtoženec je tu odgovarjal, da svojih groženj ni mislil resno.

Po končanem dokaznem postopanju, je govoril dr. pravdnik, ki je predlagal obsodbo zaradi umora in vseh drugih obtožnic očitanih dejanj.

Branitelj dr. Mandić je odločno zanikal umor, trdeč da se je zgodil le uboj, ker obtoženec ni imel namena usmrtiti, kakor tudi ono njegovo znanje s smrtjo ni bilo mišljeno resno. V oni razburjenosti tudi ni mogel spoznati, da bi bilo njegovo dejanje lahko nevarno človeškemu zdravju. Ker pa zadeva očitani mu prestopki tatvine nekaj kilogramov grozila, je pa stvar že zastarela.

Porotniki so po skoraj poldrugournem posvetovanju zanikali vprašanje na umor z vsemi 12 glasovi, potrdili pa vprašanje na uboj z 12 „da“. Vprašanje na hudodelstvo javnega nasilstva potom nevarne grožnje so zanikali z 11 „ne“, vprašanje pa prestopke proti telesni varnosti zanikali s 7 „da“ proti 5 „ne“ in prav tako tudi vprašanje na prestopke tatvine z 11 „ne“.

Sodišče je nato prisodilo obsojencu 2 leti ječe, od katere pa se mu odštejeta dva meseca preiskovalnega zapora.

S to razpravo je zaključeno letošnje porotno zasedanje.

Društvene vesti.

Veselični odsek „Trž. Sokola“. Danes točno ob 8 zvečer seja v društvu telovadnici. Z ozirom na to, da je prireditelj Silvestrova večera pred durmi, prosimo polnoštevilne udeležbe. Torej točno in vsi! Nazdar.

Dramatični odsek Slov. del. izobr. društva naznanja svojim članom, gospicam in gospodom, da se danes, v soboto, vrši točno ob 8 vaja za predstavo v Prvačini. **Tržaško vojaško Veteransko društvo** Cesar Franc Josip I. vabi k svečanemu odkritju spomenika ranjke cesarice in kraljice Elizabete dne 15. t. m. Društvo izide z godbo in zastavo. Zbirališče Via Gelsi št. 12 ob 9 predp. Parada obleka z znamenjem. V slučaju slabega vremena se dobijo potrebne suknje pri društvu.

Mandolinistična skupina „Viktor Parma“ priredi v nedeljo, dne 15. t. m., od 10 do 12 opoldne plesne vaje in zvečer javni ples, od 5 do 11 v dvorani otroškega vrta pri Sv. Jakobu. (Stara policija).

Nar. del. organizacija.

Shod postiljonov v Rojanu. Na javnem shodu postiljonov, ki se je vršil večer v kons. društvu v Rojanu, sta poročala dr. Kisovec in strokovni tajnik Bandner. Odgovora Dolenc še ni dal do danes, pač pa se želi ravnatelj Ozolin pogajati s postiljoni. Izvoljena je bila deputacija, sestojala iz štirih postiljonov in dveh zastopnikov centrale, ki odide v nedeljo predpoldne k ravnatelju. Centralo NDO bosta zastopala dr. Kisovec in strok. tajnik Brandner. Izid pogajanj se sporoči takoj nato na shodu. Če ga postiljoni ne vzamejo na znanje, pride do štrajka.

„Nar. del. org.“ pri tem gibanju ne odneha in če pride tudi do najhujšega. Če bo stala na strani postiljonov javnost, posebno pa vozniki, bo uspeh gotov.

NDO sklicuje za danes v soboto ob 7 zvečer društven shod v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu.

Na shod so vabljeni delavci vseh skupin NDO pri Sv. Jakobu.

Na jutrišnjem občnem zboru se bo moral izkazati vsak član s člansko knjižico.

Delavci! Radi volitev v „Delavsko zav. proti nezgodam“ se obračajte za pojasnila tajništvu NDO v ulici sv. Frančiška št. 2.

Skupina uslužbencev c. kr. glavnih skladišč. V nedeljo, 15. t. m. ob 9 dopold. izredna odborova seja.

NDO sklicuje za jutri ob 10 predp. občni zbor, ki se bo vršil v društveni dvorani, ul. Sv. Frančiška 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo strokovnega tajništva. 5. Poročilo nadzornikov računov in nadzorstva. 6. Volitev odbora. 7. Slučajnosti.

Julio Meinl
uvoz kave

Nova filijalka

Corso 30 - Trst - Corso 30

Splošna hranilnica v Trstu

vabi na

:: ustanovni :: občni zbor

ki se bo vršil

dne 23. decembra 1912
ob 8. uri zvečer

v dvorani Slovenske Čitalnice
(Narodni dom) v Trstu.

Dnevni red:

1. Izvolitev predsednika ustanovnega občnega zbora.
2. Sklep „glede ustanovitve“ Splošne hranilnice na podlagi od vlade potrjenih pravil.
3. Poročilo o garancijskem zakladu.
4. Volitev načelnštva, sestojčega iz treh članov.
5. Volitev treh odbornikov.
6. Slučajnosti.

Trst, dne 12. decembra 1912.

Predsednik pripr. odbora.

Odlikovana pekarna in slaščičarna Vinko Skerk - Trst

Trikrat na dan svež kruh.
Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bonbonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krokanov in vse predmete za peči. Najfinjša moka iz najboljših mlincev po najnižji ceni. Fina inozemska vina in likerji v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom.
Kruh in slaščice se izdelujejo s higijeničnim električnim strojem.

Odprl se je v ulici San Lazzaro št. 8

nov centralni BUFFET

Vsak dan razna gorka in mrzla jedila za zajutrek.

Dunajske in kranjske klobase, praške gnjati itd. — Toči se pivo belo in črno najfinjše vrste. — Raznovrstna vina: istrsko, furlansko, kraški teran, belo vipavsko in brisko.

Ob nedeljah in praznikih bo odprt Buffet do polnoči.

Aristide Gualco - Trst

via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (z zlato) cev in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna.

Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

Čevljarska zadruga v Mirnu

edina Jugoslovanska tovarna — čevljev. Zadruga ima lastne prodajalne: izdeluje vsakovrstne čevlje, ki v lič-via dei Rettori 1; v Gorici, trg nosti in trpežnosti sv. Antona 1; v Splitu, ul. Staprekoše vse prok-roga suda. — CENE ZMERNE, vode tujih tvrdk.

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI

družba z o. z.

— Trst — ulica Tiziano Vecellio šte. 3. — Telefon šte. 250. —

Izleti na vse kraje

in varne. — Cene zmerne po dogovoru.

MATERE! — Ako hočete imeti otroke, dojite jih same in uporabljajte za zboljšanje in pomnoženje lastnega mleka

„ELLO“

zelo okusen izdelek, priporočen in predpisan od mnogih zdravnikov. Ta izdelek odpravlja vsled svoje izborne hranilne moči bolezn, ki so jim podvržene matere, ki same dojijo namreč vrtenje in bolečine v glavi, v hrbtu itd. Številna zdravniška spričevala.

Prodaja se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga:

lekarna „GALENO“,
VIA S. CILINO - TRST.

UMETNI ZOBJE

Plembiranje zobov

Izdiranje zobov brez
= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

sobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. n.

Namizna jabolka

(25 centov)

kilogram po 12 do 26 vinarjev
razpošilja po povzetju od 10 kg naprej

ANDREJ OSET

posestnik. Tolsti vrh, p. Guštanj Koroško

Umetniški predmeti

kipi, sijajno opremljeni, namizja vsake vrste; umetne cvetlice in palme, fantazijske opreme in perje za klobuke in mnogo drugih lepih stvari za darila ob vsaki priliki. Prava razprodaja, cene najnižje. Obrnite se na trgovino

v ulico Acquedotto št. 41.

Tržaška sokolska župa.

Skupna redna telovadba župnih vaditeljskih zborov: Jutri ob polosmih zvečer: Člani. Pridite polnoštevilno! Na zdar! Načelnik.

Književnost in umetnost.

Milan Pugelj: Ura z angeli in druge prigodbe. Izdala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg kot II. zvezek „Biblioteke pisateljev sedanje dobe“. — Znano ljubljansko založništvo prinaša za Božič II. zvezek započete „Biblioteke pisateljev sedanje dobe“, ki utegne postati velikega kulturnega pomena in ki gotovo kmalu ne bo manjkala v nobeni privatni ne javni knjižnici. Elegantno opremljena in lepo natisnjena knjiga obsega 192 obširnih strani zanimivega čtiva, za katerega vrednost nam jamči priznani pisateljovo ime. Milan Pugelj je čitajoči slovenski publiki priletel in zabaven znanec, ki nas omamlja enako spretno s presrečno tragiko, kakor z umetniško finim in diskretnim humorom. V tej knjigi je zbral sedem krajših novel in sicer, Ura z Angeli, Lepota, Petelinček, Lemenatar, Rdeči hudček, Božič in Neznosne muke, ter eno daljšo — Spiritus familiaris. Snovi so vseskozi izvirne in povečini črpane globoko iz življenja naše dobe. Tragika se meša s komiko, solze s smehom, vsa pisanost dogodkov nam stopa živo in razločno pred oči. Knjiga je dovolj zanimiva in vredna čitanja in uvaževanja.

Vesti iz Goriške.

Kobarid. Za rdeči križ balkanskih držav so nabrali v Kobaridu lepo svoto kron 19635, ki je bila odposlana direktno Rdečemu križu v Belgrad. Tako so tudi vli Kobaridci pokazali ne le svojo narodno slovensko zavest, ljubav do krvnih bratov bojevnikov na Balkanu, ampak tudi svojo blago humanitarno čustvo do trpečega sločloveka. Čast plemenitim darovateljem in hvale nabiralateljem. Kobarid se pač pokazuje ob vsaki priliki zavedno slovensko občino.

Volksrat na delu v Kanalu. Sedanji načelnik železniške postaje v Kanalu odide v kratkem kakor skladiščni uradnik v Gorico. Želimo mu srečen pot in obilo sreče tam! Nam trgovcem v Kanalu gotovo ne bo žal po njem, kajti je bil s strankami tak, kakoršen ne bi smel biti uradnik in načelnik postaje. Pika! „O mrtvih ne govori slabo!“

Ali komaj se je raznesel glas o odhodu načelnika g. Testena in Kanala, že se glasi, da nemški „Volksrat“ že dela s polno paro na to, da to mesto v popolnoma slovenskem trgu, kjer ni niti enega Nemca, zasede trd Nemec, adjunkt dr. Lampel, ki ne zna niti besedice slovenski. Ta Lampel je znan kakor zagrižen Südmärker. Opozarjamo slavno direkcijo državne železnice v Trstu, naj ne podleže uplivom „Volksrata“ in naj pošlje v Kanal uradnika, ki bo razumel jezik ljudstva in ki bo tudi ljudstvu na roko. Iz oblike prosilcev za to postajo menda ne bode težko izbrati pravega. Naj sl. direkcije pri izbiranju ne moti niti to, da je oni Benjaminček Volksratov baje že kupil slovensko slovnico, iz katere se hoče šele učiti jezika ljudstva, med katerim hoče že službovati! Pričakujemo, da se ob pravilni ljubnosti g. dvornega svetnika Galamboša razbijejo nakane Volksrata in njegovih hlapcev pri tržaški direkciji.

Sežana. — V soboto, dne 14. t. m. se bo vršil ob 8. zvečer pri „Treh kronah“ izredni občni zbor dramatičnega kluba.

Vesti iz Istre.

Občinske volitve. Iz Kanfanara 12/12: Hrvatska stranka je propadla tudi v II. in I. razredu, ki sta volila včeraj nevrjetno, ali resnično. V drugem razredu je dobila hrvatska stranka 70, a kamorška 82 glasov; v prvem pa naši 19, nasprotniki 30 glasov. Skupno torej 16 + 12 + 11 = 39 glasov večine za stranko ki je po statistiki zastopana v občini s 40%. Ta stranka ima vse občinske zastopnike, stranka narodnosti, ki zastopa 96%, ne bomo! To je škandal nad vse škanale. Kamora je ljudstvo kupovala kakor lance na sejmu. Seveda z Judeževimi groši „Lege Nazionale“. Volilec so ruvali k volilcu kakor volji v jarm. Večina teh nezavednežev sploh ni vedela, koga in zakaj voli. Prava slika istrske raje!

Vendar moramo priznati, da je zagrešilo tudi politično društvo, ker je premalo poseglo vmes. Če bi bila naša stranka vsaj približno toliko delala, kolikor je kamora, bi bil vspeh volitev gotovo drugačen. To bodi v pouk za bodoče. Edino upanje je, da se stanje nekoliko ublaži, ako odleti tista odpadniška duša Cossara iz občinske hiše. Razlogov za to je menda ovolj. To pa je stvar politične oblasti. Drugače pridemo z gradivom na dan.

Prostovoljno gasilno društvo v Jelšanah je na svojem peš-izletu v nedeljo dne 8. t. m. na Rupo, dobilo od tamkajšnjih posestnikov in trgovcev izdatno podporo in sicer so darovali: gg. Skrij Franc z Rupe 50 K, Smajla Anton 10 K, Surina Luka 8 K, Simčič Josip 5 K, vsi iz Rupe, Simčič Ivan iz Lipe 3 K, Konestabo Blaž iz Pre-

garjev 1 K in Sepčič Andrej iz Dolenj 1 K skupaj 78 K. Podpisana se v imenu odbora srčno zahvaljujeta zavednim darovalcem, ki se zavedajo, da je gasilno društvo v naših krajih prepotrebno. Živel, kakor tudi posnemalci.

K. Taurer, tajnik. I. Valenčič, nač.

DAROVIL

— Za „Božičnico“ so nadalje darovali sledeči gg.: po 1 K: Fran Leskovec, N. N., Iv. T., nečtiljivo, nečtiljivo, V. Kos; po 2 K: Zdravko, Ivan Kokalj, Ivan Mrak. Skupaj 12 K.

— Svetloivanski CM podružnici je daroval odbor „Nar. doma“ v Sv. Ivanu 10 K mesto venca na krsto člana Drag. Viteza.

— Za podružnico CM družbe v Rojanu je daroval g. Vale 5 K.

— Pri krstu sinčka g. Rupnika je nabrala gospica Ivanka Daris za moško CM podr. K 8-10, Denar hrani uprava.

— Zavodu sv. Nikolaja sta podarili: g. a Franja Žagarjeva iz Barkovlj 20 K, g. a Roža dr. Gregorinova vrečo krompirja in drugih jestvin, za kar bodi plemenitima gospema izrečena prelepa in prisrčna zahvala.

Fran Godina pa K 2 namesto cvetja na grob Neže Pacor, soproge Petra. Denar hrani podružnica.

gd. B. Mimbelli in Jadranska banka po K 50, g. Anton Hrast K 20, g. Kristjan Dejak K 10, g. Ivan Millč Pula in g. Pavla Vučković po K 5, g. Milan Nabergoj K 2, g. Fany Batista K 1. Srčna hvala!

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Na danes v soboto 14. t. m., od 9 do 11 dop. se vršči javni dražbi se bo prodajalo:

Zlate verižice, srebrna ura, perlini pasovi „mensis“, slike, zrcala, podnožnik, šivalni stroji „Singer“ za črevljarje, bobni, razni stoli in mize za gostilniško rabo, točilna miza, stenska ura (regulator), podstavki, fonograf, decimalna vaga.

Od 3 do 6 pop.: Škornji in črevlji za gospode, gospe in otroke, obdelano usnje, mazilo za črevlje.

Mali oglasi

Obleke črne, modre, moderne, za moške in dečke, suknje. Plačila na obroke (tedenske ali mesečne). Ulica Antonio Caccia št. 6, prvo nadstropje. Cene najnižje. 2765

Prijateljcem in sl. občinstvu naznanjam, da sem prevzel vodstvo dobroznane gostilne g. Tomažiča v Trstu, ulica Molino a vento št. 3, kjer bom točil pristna vipavska, istrska in dalmatinska vina, kakor tudi Dreherjevo pivo prve vrste. Jako ugodna in ceno kuhinja vedno na razpolago. Za obilen obisk se priporoča LEANDER PEGAN. 2788

Vrtnar, izučen, poročen, brez otrok, z večletnimi sprječevali, se išče za okolico. Ponudbe poste restante „Vrtnar“. 2785

Italijan (učitelj) poučuje svoj materin jezik slovaški, praktično tudi po Berlitzovem sistemu. Ponudbe pod „Modicissimi“, inersatnemu oddelku Edinosti. 2786

Krojačnica IVAN GORUČAN, Trst, ulica Pasquale Revoltella ali Chiadino in Monte št. 27, I. nad. se priporoča cenj. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba, velika izber najnovejših angleških vzorcev. Izdeluje po dunajskem kroju. 2787

Obešala iz medi za zavese se prodajo po K 3-50. — Via Caserma 14. Umberto Ceca, trgovina z železnino. 2787

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cernea, Trst, ul. Olmo št. 12. 1733

14 - 15 leten deček, ki govori slovensko in italijansko, se išče za raznašanje. K. Cvenkel, Corso št. 32. 2753

Iščemo trgovsko izobraženega, izurjenega slovenskega stenografa strojopisca, kmožnega mogoče tudi hrvaščine. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo željene plače in sprječevali nasloviti: Trst, glavna pošta, predalček 211. 2771

Dekla išče službo za vsako delo pri kaki boljši družini. Zna tudi kuhati; govori slovensko. Naslov pove inersatni oddelk „Edinosti“. 2779

Lepo posestvo, dosedaj v lepem redu, se odda v najem zaradi drugega posla. Kavcija 3000 K. Naslov pove inersatni oddelk Edinosti. 2757

Stari časopisi (papir) se prodajo po zelo nizki ceni. Zglasiti se je v upravi „Edinosti“. 1142

Meblirano sobo se odda v najem v ulici Commerciale 9, II. nad. d. sno. 4445

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposki ulica 7. 4445

Pozor Slovani! Podpisani naznanjam, da sem prevzel znano gostilno (z diplomiranim vinom) od gosp. Kovačiča v ul. Giulia št. 13 (nasproti ljudskega vrta). Točil bom najboljša dalmatinska vina po nizkih cenah Splitako in viško vino: staro (črno) 80 vin., novo (črno) 88 vin., belo . . . 88 . . . opol . . . 88 . . . čez cesto . . . 80 vin.

Dobra domača kuhinja, mrzla in topla jedila v vsakem času Obed po 48 vin. (24 kvajcarjev). — Gostilna je pripravna za shode, prijateljske večere, sestanke itd. Priporočam se slovenskemu občinstvu in članom NDO, da bi me podpirali. Za mnogostevilni obisk se priporoča ANTE DVORNIK. 2408

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je najfinjši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

Danes popoldne se odpre gostilna**„Ai Cacciatori“**

v ulici Chiozza 5

prej „Al ponte verde“ ob morski obali.

Kraški teran in pristna Bržanka iz lastne kleti v Borštu. — Domača kuhinja. Za mnogobrojen obisk se priporoča lastnik M. ZOBEC.

Iz lastne kleti!

Odpri se je nova zaloga

dalmatinskih vin

I. vrste, belega in črnega, ter dalmatinskega OLJA najboljših vrst.

Trst, ul. Acquedotto 18.

Za mnogobrojni obisk se priporočata

GUSKA i RASICA.

POZOR trgovci in gostilničarji!

Po najnižji ceni in vsaki dan sveže

dunajske klobase

12 malih 1 K 6 velikih 2 K

Jetrne in krvave klobase se dobivajo vsako soboto in sredo.

Za naročila se priporoča Ivan Suban

Trst, ul. S. Sebastiano 6.

Lekarna Brelj v Sežani

Ribje olje I. vrste I steklenica K 1.20; 3 stekl. po pošti vse franko 4.50 K.

Obliž za kurja očesa 20 vinarjev. — Neoporekljivo sredstvo. —

Nova dalmatinska gostilna - buffet

Trst, ul. Pasquale Revoltella 479.

Toči se dalmatinsko prvovrstno vino in Dreherjevo pivo. Mrzla in gorka jedila. CENE JAKO ZMERNE.

Vino za družine po nižnjim ceni.

Priporoča se za obilen obisk udani

JURAJ PERIŠIČ, lastnik.

Pekarna in slaščičarna Onorato Furlani

Trst, ulica della Guardia 24.

Kruh večkrat na dan svež, različne moke, vse vrste biskotov ter prodaja raznih vin in likerjev v steklenicah.

Priporočam cenj. občinstvu svojo gostilno

Alla Città di Klagenfurt

Trst, Salita di Promontorio št. 5.

Toči se vino vipavsko, istrsko in teran. — Češko pivo.

Kuhinja vedno pripravljena z dobrimi jedili.

Sobe za spanje od K i naprej. Cene zmjerne.

Franc Pernek, lastnik.

Dobroznana tvrdka

Vittorio Piscur, Trst

ulica Arcata 1, zraven gost. „All' antico ussaro“, opozarja svoje cenj. odjemalce, da je prejela velikansko partijo **napravljenih oblek za može in dečke** z kolosalno izbero Pa-to-jev, Uisterjev, kozuhov, kupljenih pri prvih tovarnah, za prihodnjo jesensko in zimsko sezijo. Prodaja se po tako nizkih cenah, kakor še nikje in nikoli

trgovine z drugo!

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblok Velika izbera vsakovrstnih oblok za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteti v veznji.

Velika izbera volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

POZOR! Starišči se na-
kupa v L. nadst.

BRIVEC

Andrej Rojic

TRST - ULICA ACQUEDOTTO št. 20.

Higienična in dobra postrežba. Se priporoča za obisk.

Gualtiero Cozzio

Passe San Giovanni 2 in Torrente 15 (nasproti Chiozzi) Trst

PRVA brusarska

DELAVNICA

na električni motor.

Bogat izbor škarij brivnih britev, nožev itd. itd.

Brušenje vsakovrstnih rezil in strojev za striženje las.

:: Nizke cene ::

NOVA GOSTILNA

Trst, ulica del Rivo št. 17

toči najbolje istrsko črno in vipavsko belo vino ter vedno sveže pivo.

Domača kuhinja!

MRZLA in GORKA JEDILA vedno

na razpolago!

Najtočnejša postrežba. ZMERNE CENE.

Trgovina kuhinjskih**potrebščin**

Trst, ul. Commerciale 3.

Velik izbor kuhinjske in sploh hišne priprave, porecelane in steklovine, luči in lesenih priprav.

Salon za gospe

Pranje glave, česanje, barvanje las, izdelovanje in veliko skladišče lasuljarskih del, kakor pletenice, krocketi itd. Priporoča se p. n. gospem

A. ŠEBEK,

lasuljar, Trst, ulica G. Carducci št. 9.

Kavarna

pri rojanskih obokih

(al Volti di Rolano) Tel. 19-34 ima na razpolago vsakovrstne likerje tu- in inozemskih tovarov, sladoled in vedno sveže pivo. Poleg tega ima vsakovrstne slovenske, italijanske, nemške, češke in madjarske časopise in revije ter ilustracije. Dva biljarda. Postrežba točna. Cene zmjerne. Snaga za jamčena.

Krojačnica Vek. Terzo

Trst, ulica Fonderia št. 4, I. n.

Priporoča se c. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovejšem kroju. Bogata izbera najnovejših angleških vzorcev.

SVOJI K SVOJIM!